

ELOKUVA: MUN PUU (Meri-Tuuli): Sijaisperhe (ohjaaja Hanna Maylett)

Merituuli asuu sijaisvanhempiansa luona. Perheessä on myös toinen sijoitettu lapsi sekä sijaisvanhempien kaksi omaa lasta. Merituuli tapaa säännöllisesti isäänsä ja isoveljeään. Sijaisperheen ja lasten arjessa on paljon verkostoja ja tukea. Sijaissisaruus on voimavara.

Lapsen sijaishuolto (teksti vuodelta 2014)

Lastensuojelun tehtävänä on turvata lapsen terveys ja kehitys silloin, kun lapsen oma tai omat vanhemmat eivät ole pystyneet lapsen tarpeista ja turvallisuudesta huolehtimaan. Lastensuojelun lähtökohtana on lapsen ja hänen perheensä tukeminen niin, että lapsi voi kasvaa ja kehittyä omien vanhempiansa kanssa asuen omassa kodissaan. Lapsiperheiden palvelujen kokonaisvaltainen kehittäminen on tärkeää sijoitusten ehkäisemiseksi.

Silloin kun lapsen ja perheen erilainen tuki osoittautuu riittämättömäksi tai tuki ei ole mahdollista ja lapsen/nuoren terveys ja kehitys on vakavasti vaarantunut, on kunnalla velvollisuus ottaa lapsi huostaan. Myös lapsi tahi nuori itse voi käyttäytymisellään vakavasti vaarantaa oman terveytensä ja kehityksensä. Huostaanotetun lapsen kodin ulkopuolinen hoito voidaan järjestää eri tavoin, kuten sijaisperhehoitona, ammatillisena perhehoitona tai laitoshoitona lastenkodissa, koulukodissa tai vastaavassa. Vuoden 2012 lakimuutoksen mukaan lapsen sijaishuolto on järjestettävä ensisijaisesti perhehoidossa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 34 ja 50 §).

"Sijaishuoltopaikan valinnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota huostaanoton perusteisiin ja lapsen tarpeisiin sekä lapsen sisarusuhteiden ja muiden läheisten ihmissuhteiden ylläpitämiseen ja hoidon jatkuvuuteen. Lisäksi tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon lapsen kielellinen, kulttuurinen sekä uskonnollinen tausta. Laitoshuoltoa järjestetään, jos lapsen sijaishuoltoa ei voida järjestää lapsen edun mukaisesti riittävien tukitoimien avulla perhehoidossa tai muualla". (Lastensuojelulaki 50§.)

Lastensuojelun asiakkaiden määrät ovat kasvaneet jo hyvin pitkään

Huostaanotettuja lapsia oli vuoden 2012 lopussa 10 675 lasta tai nuorta. Noin puolet huostassa olleista lapsista oli sijoitettu sijaisperheisiin. Sijaisperheisiin sijoitetuista lapsista oli 11 prosenttia sijoitettu sukulais- tai läheisperheisiin.

Kaikkiaan kodin ulkopuolelle sijoitettuna oli vuoden 2012 aikana 17 830 lasta ja nuorta. Edellisestä vuodesta sijoitettuinä olleiden määrä kasvoi 1,6 prosenttia. Poikia oli sijoitettuna kodin ulkopuolelle enemmän kuin tyttöjä.

Lapsi tai nuori voidaan sijoittaa kodin ulkopuoliseen hoitoon myös avohuollon tukitoimena tai kiireellisesti sijoitettuna. Näissä sijoituksissa lapsi tai nuori ei ole huostaan otettu.

Kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä on kasvanut voimakkaasti vuodesta 2005 lähtien, mutta kasvu hidastui vuonna 2012, jolloin sijoitettiin kiireellisesti 3 944 lasta, määrä kasvoi 1,5 prosenttia vuodesta 2011. Kiireellisessä sijoituksessa lapsi tai nuori on välittömässä vaarassa tai muutoin kiireellisen sijoituksen ja sijaishuollon tarpeessa (38§).

Avohuollolliset sijoitukset perustuvat kaikkien osapuolien, lapsen ja vanhempien, suostumukseen (37 §). Lapselle voidaan järjestää asiakassuunnitelmassa tarkoitetulla tavalla avohuollon tukitoimena tuen tarvetta arvioivaa tai kuntouttavaa perhehoitoa taikka laitoshuoltoa yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai muun hänen hoidostaan ja kasvatuksesta vastaavan henkilön kanssa. Lapsi voidaan sijoittaa avohuollon tukitoimena lyhytaikaisesti myös yksin.

Avohuollollisen sijoitukseen vaaditaan lapsen huoltajan ja 12 vuotta täyttäneen lapsen suostumus. Sijoituksen edellytyksenä on, että sijoitus on tarpeen: 1) lapsen tuen tarpeen arvioimiseksi; 2) lapsen kuntouttamiseksi; tai 3) lapsen huolenpidon järjestämiseksi väliaikaisesti huoltajan tai muun lapsen hoidosta ja kasvatuksesta tällöin vastaavan henkilön sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Lastensuojelun avohuollon asiakkaina oli kaikkiaan vuonna 2012 noin 87 200 lasta ja nuorta. Tämä on 7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2011. Avohuollon asiakkaista 7 000 oli jälkihuollossa, johon sijoitetulla lapsella on ja nuorella on oikeus. (Kaikki em. tilastotiedot THL Lastensuojelu 2012).

Tilastoissa näkyvän lastensuojelutarpeen kasvun taustalla on monia tekijöitä, kuten lastensuojelulain ilmoitusvelvollisten piirin laajeneminen sekä lain tavoite pyrkiä tarjoamaan tukea ja apua lapsille ja perheille ajoissa. Tämä näkyy asiakasmäärien kasvuna tilastoissa. Toki asiakasmäärän kasvuun liittyy lapsen kasvuolosuhteissa ja vanhemmuudessa olevien vakavien puutteiden näkyville nouseminen. Nuorisoikäisten lasten määrä on erityisen paljon lisääntynyt kiireellisissä sijoituksissa.

Silloin kun lapsi tarvitsee erityistä suojelua yhteiskunnan väliintulona ja lapsen huostaanottona, on taustalla useimmiten vanhempien päihteiden käytöstä johtuvia vakavia puutteita lapsen terveyteen ja kehitykseen. Samoin vanhemman mielenterveysongelmista johtuen lapsi voi jäädä hoidotta. Lapsen kaltainkohteluun ja hoidon laiminlyöntiin voi liittyä pahoinpitelyä sekä vakavia ongelmia perheenjäsenten vuorovaikutuksessa. Myös lapsi tahi nuori voi omalla käytöksellään, kuten koulunkäynnin laiminlyönnillä, päihteidenkäytöllä, rikoksiin syylistymisellä ja muulla vastaavalla tavalla, itse vahingoittaa omaa terveyttään ja kehitystään.

Lapsen mielipide ja kuuleminen sekä läheisten mahdollisuuksien selvittäminen

Lastensuojelua toteutettaessa on selvitettävä lapsen toivomukset ja mielipide sekä otettava ne huomioon lapsen iän ja kehitystason edellyttämällä tavalla. Myös pientä lasta on kuultava hänen ikänsä mukaisesti. Kaksitoista vuotta täyttäneellä lapsella on oikeus käyttää huoltajan tai muun laillisen edustajan ohella erikseen puhevaltaansa itseään koskevassa lastensuojeluasiassa - kaksitoistavuotias voi esimerkiksi valittaa päätöksestä tai jos hän vastustaa huostaanottoa, tulee huostaanotto viedä hallinto-oikeuden päätettäväksi.

Ennen lapsen sijoittamista kodin ulkopuolelle on selvitettävä lapsen vanhemman, jonka luona lapsi ei pääasiallisesti asu, sukulaisten tai muiden lapselle läheisten henkilöiden mahdollisuudet ottaa lapsi luokseen asumaan tai muutoin osallistua lapsen tukemiseen. Selvittäminen voidaan jättää tekemättä, jos sitä ei asian kiireellisyyden tai muun perustellun syyn vuoksi ole tarpeen tehdä. Lapsen asumista ja sijoituspaikkaa koskeva asia on ratkaistava aina lapsen edun mukaisella tavalla.

Sijaisperhehoito

Sijaisperheenä toimiminen on koko perheen elämäntapavalinta, sillä sijoitettu lapsi tai lapset tuovat mukanaan monia haasteita arkeen ja oma koti on oltava avoin sijoitettujen lasten perheille ja heidän läheisilleen. (ks. Pirkko Teir, sijaisperheäidin haastattelu)

Sijaisperheeksi haluavat saavat valmennuksen, jonka kuluessa sijaisvanhemmaksi ja -perheeksi aikovien valmiuksia arvioidaan monipuolisesti, ja perhe itse arvioi valmiuksiaan. Myös sijaisperheeksi aikovan omien lasten valmentaminen on tärkeää, sillä sijaissisaruuks on sijoitetulle lapselle hyvin merkityksellinen vertaissuhde.

Sijaisperheiden ja sijaissisarusten valmennusta on kehittänyt erityisesti Lastensuojelun erityisosaamisen keskus Pesäpuu ry, yhteistyössä mm. Pelastakaa Lapset ja Perhehoitoliiton kanssa. Myös sukulaissijaisperheitä valmennetaan (ks. Pesäpuu). Sijaisperheiden valmennuksesta vastaavat kunnat, jotka joko valmentavat itse, tai hankkivat valmennuksen sitä tarjoavilta yhdistyksiltä tai yksityisiltä palveluntuottajayhtiöiltä. Moni kunta ostaa lisäksi sijaisperheiden sosiaalityön ja erilaiset tukipalvelut esimerkiksi Pelastakaa Lapset ry:ltä, Perhehoitokumppanit Suomessa, Nuorten Ystävät ja Suomen Perhehoitopalvelut -tuottajilta (Kuntaliitto 2013).

Sijaisperheet voivat toimia lyhytaikaista sijoitusta tarvitsevien lasten sijaisperheinä sekä myös kriisitilanteissa toimivina päivystävinä sijaisperheinä, jolloin lapsi voidaan sijoittaa perheeseen äkillisesti mihin vuorokauden aikaan tahansa. Jotkut perheet toimivat myös tukiperheinä lapsille esim. kerran kuukaudessa toteutuvina viikonloppujaksoina.

Pääosa sijaisperheistä toimii pitkäaikaista hoitoa tarvitsevien lasten sijaisperheinä. Sijaisperheille maksetaan hoitopalkkiota ja kulukorvauksia. Heillä on oikeus myös vapaisiin, työnohjaukseen ja täydennyskoulutukseen sekä lapsen sijoittaneen kunnan lähitukeen. Sijaisperheet ovat organisoituneet omaan Perhehoitoliittoon, josta saa myös vertaistukea. Liittoon kuuluu noin 3700 sijaisvanhempi- ja perhehoitajajäsentä.

Kunnat ovat hyvin vaihtelevalla tavalla kehittäneet lastensuojelun sijaishuoltoa: joissakin kunnissa lähes 70 % lapsista sijoitetaan perheisiin tai ammatillisiin perhekoteihin, ja aina mikäli lapsi on alle kouluikäinen. Joissakin kunnissa suurin osa lapsista sijoitetaan ainakin aluksi erilaisiin lastensuojelulaitoksiin (mm. Kuntaliitto 2013.). Lastensuojelun ja sijaisperhetyön toteutumista valvovat lapsen sijoittaneen kunnan viranomaiset, kunnat, joiden alueella toiminta toteutuu sekä aluehallintovirastot. Valvira on laatinut kuntien lastensuojelun valtakunnalliset valvontaohjelmat, joiden mukaan voidaan arvioida lastensuojelun laatua (ks. Valvira).

Pesäpuu ry:n mukaan lastensuojelun perhehoidon sijoitusten katkeamisen syyt, erityisesti alle kouluikäisillä, liittyvät lasten haastavuuteen, sijaisvanhempien väsymiseen sekä yhteistyöongelmiin lapsen biologisen suvun kanssa. Sijoitusten katkeaminen on haavoittava kokemus kaikille osapuolille. Miten lasten haastavuus näkyy sijaisvanhempien arjessa ja millaista tukea sijaisperheet tarvitsisivat? Näihin tarpeisiin Pesäpuu julkaisi Sijaisvanhempi ja sijoitetun lapsen tunteet pienimuotoisen tutkimuksen sijaisperheen arjesta (Väliavaara 2010).

Sijaisperheestä aikuisuuteen

Tutkimusten mukaan sijaisperheissä kasvaneista lapsista kasvaa ns. tavallisia pärjääviä aikuisia. Silloin kun lapsen vanhempien kuntoutumisessa ei onnistuta, on lapsen edun mukaista sijoittaa hänet hyvään pitkäaikaiseen sijaisperheeseen (mm. Kalland & Sinkkonen 2001; Heino & Johnsson 2010; myös Heino 2009, Bardy 2001; Puustinen-Korhonen & Pösö 2010; Rousu 2007). Sijaissisaruuks on lapsille myös hyvinvointia edistävä voimavara, kuten myös hyvä yhteistyö sijoitetun lapsen omien vanhempien ja läheisten kanssa.

Sijoitettuna olleet lapset, nykyiset nuoret ja nuoret aikuiset, ovat Selviytyjät tiimissä asiantuntijoiden tukemana työstäneet 2011 oppaan *Uskomme sinuun - Usko sinäkin. Nuorten opas. Lastensuojelun käsikirja nuorilta nuorille*. Vastaava opas aikuisille julkaistiin 2012 *Uskomme sinuun - usko sinäkin. Opas sijoitetun nuoren läheisille ja työntekijöille*.

Nuoret ottivat kantaa vuonna 2012 myös lastensuojelun sijaishuollon laadun kehittämiseen Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisemana "*Suojele unelmia, vaali toivoa*". *Nuorten suositukset lastensuojelun ja sijaishuollon laadun kehittämiseksi*. Kannanotto työstettiin nuorten kiertueella, jonka työpajoihin eri kunnissa osallistui 120 lastensuojelun nuorta.

Lastensuojelun sijaisperhetyön kehittämistarpeista

Viime vuosina on keskusteltu runsaasti lastensuojelun kokonaisvaltaisesta kehittämisen ja osaamisen parantamisen tarpeesta. Aulikki Kananoja jätti selvitysryhmän raportin kesäkuussa 2013. Siinä pääpaino oli lastensuojelun asiakkuuden alkuvaiheen ja avohuollon sekä niihin sisältyvän yhteistyön tarkastelussa. Sijaishuollon osalta rajoituttiin muutamiin yksittäisiin havaintoihin.

Kananojan selvitysryhmä esitti, että lasten ja perheiden tilanteiden arvioinnin käytäntöjä ja menetelmiä on systematisoitava. Työntekijöiden osaamista on vahvistettava lastensuojelun erikoistumiskoulutuksen avulla. Työntekijäresursseja olisi lisättävä välittömästi, mutta asiakasmäärämitoitusten antamisen pohjaksi tarvitaan kokemukseen perustuvaa tietoa erilaisten työn organisointitapojen vaikutuksista työmäärään. Rakenteellisena kehityssuuntana esitetään hyvinvointia edistävien ja ongelmia ehkäisevien toimenpiteiden vahvistamista. Erityisen vaativia tilanteita varten tarvitaan jokaisella viidellä erityisvastuualueella lastensuojelun moniammatillinen osaamiskeskus. Pitkän aikavälin tavoitteeksi asetetaan lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kokoaminen järjestelmäksi, jolla on yhteinen tietopohja ja viitekehys. Lasten ja perheiden palvelujen kansallinen johtaminen edellyttää tietopohjan, tutkimuksen, ohjauksen, valvonnan ja kehittämisen vahvistamista sekä niiden resurssien lisäämistä. Tiedontuottamisen ja tutkimuksen kehittämisen tarpeita kuvaa myös tutkija Elina Pekkarinen (2011) kartoituksessaan (ks. myös Pekkarisen haastattelu emmaelias.fi/munperhe). Tiedämme liian vähän mm. lastensuojelun ja sijaishuollon vaikuttavuudesta.

Joitakin Kananojan selvitysryhmän esittämiä ehdotuksia ollaan viemässä eteenpäin. STM on laatimassa lastensuojelun kehittämisen toimintasuunnitelmaa (ks. STM /tiedote 21.1.2014 <http://www.stm.fi/tiedotteet/verkkouutinen/-/view/1872880#fi>).

Laajemmin perhehoidon ja lainsäädännön kehittämistä tarkasteltiin STM:n työryhmässä (2010). Raportin mukaan sijaisperheet tarvitsisivat nykyistä enemmän erilaista tukea, ovathan sijoitetut lapset usein vaativahoitoisia. Samoin sijoitetun lapsen biologisten vanhempien tarvitsema tuki ja kuntoutus on puutteellista. (Perhehoidon kehittäminen 2010). Työryhmän ehdotuksista joitakin lainsäädännön parannuksia on jo tehty mm. hoitopalkkioon ja valmennukseen, josta tuli sijaisperheelle oikeus ja kunnalle velvollisuus.

Sijaisvanhemman juridinen asema suhteessa sijoitettuun lapseen ja nuoreen on heikko, koska he pääsääntöisesti eivät ole lapsen tai nuoren huoltajia. Myös sosiaaliturvaan tarvittaisiin edelleen parannuksia mm. sairastumiseen, työttömyyteen ja eläkkeelle siirtymiseen liittyen. Lisäksi sijaisvanhemmuuden ja kodin ulkopuolisen työn yhteensovittamisella voitaisiin huomattavasti edistää sijaisperheiden hyvinvointia kokonaisuudessaan. Sijaisperheet voivat tarvita myös kodinhoito- ja lastenhoitoapua sekä apua lasten kuljettamiseen esimerkiksi vierailuille lapsen omien vanhempien luokse. Sijaisperheiden tukemiseksi ollaan myös kehittämässä vapaaehtoistoimintaa mm. Pelastakaa Lapset ry:n PePPI-hankkeessa "Vapaaehtoiset voimavarana sijaisperheiden tukemisessa".

"Vanhemmuus voi kukkia huostaanoton jälkeen" - Voikukkia -hankkeessa kehitetään erityisesti vanhempien vertaistoimintaa. (www.voikukkia.fi). Sijoitetun lapsen hyvinvointia edistää se, että hänen

omat vanhempansa saavat tukea, ja voivat toimia lapsensa kehityksen tukena yhteistyössä sijaisperheen kanssa.

Sijoitetun lapsen tarvitsema erityinen hoito ja tuki ei myöskään aina toteudu lapsen tarpeiden mukaan, esimerkiksi tarve lastenpsykiatriseen hoitoon ja koulun erityisiin tukitoimiin. Näistä sijaisperhe joutuu ”taistelemaan” kunnan eri viranomaisten kanssa.

Hyvin toteutuva sijaisperhetyö edellyttää sekä sijaisperheen, sijoitetun lapsen, ja hänen vanhempiensa tukemista. Kuntien vastuulla oleva lapsen ja perheen lastensuojelutyö on hyvin kuormittanut, mikä heijastuu sijaisperheiden saamaan lähitukeen ja sijoitettujen lasten sijaishuoltoon kaikkinsa. Sijaishuollon palvelujärjestelmää tulisi kokonaisuutena kehittää. Lastensuojelun tukea tarvitsevat lapset ja heidän perheensä ovat eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, missä kunnassa asuvat.

Lisätietoa

- Bardy Marjatta 2001. Pikkulasten sijoitus oman kodin ulkopuolelle – syrjäytymisen ja liittymisen risteyskohtia. 47–81. Teoksessa Järventie Irmeli & Sauli Hannele (toim.). Eriarvoinen lapsuus. Wsoy.
- Heino Tarja & Johnson Marianne 2010. Huostassa olleet lapset nuorina aikuisina. Teoksessa Ulla Hämäläinen & Olli Kangas (toim.) *Perhepiirissä*. Helsinki: Kelan tutkimusosasto, 266–294.
- Heino Tarja 2009. Erityinen lapsuus – erityinen yhteiskunnallinen vastuu. Mitä lastensuojelusta tiedetään ja mitä päätöksentekijän tulisi siitä tietää? Teoksessa Tarja Heino & Tapio Kuure (2009) *Syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret -esiselvitys. Prosessinäkökulma ehkäisevän lapsi- ja nuorisopolitiikan sekä lastensuojelun ohjaukseen, tiedonkeruuseen ja ammattikäytäntöihin*. Sektoritutkimuksen neuvottelukunta. *Osaaminen, työ ja hyvinvointi* 10/2009.
- Kalland Mirjam & Sinkkonen Jari 2001. Finnish children in foster care: evaluating the breakdown of longterm placement. *Child Welfare* 80 (5), 513–527.
- Kun haluat sijaisvanhemmaksi -> www.sijaisvanhemmaksi.fi
- Kuntaliitto 2013. Lastensuojelun kuntakyselyn 2012 tulokset. Aila Puustinen-Korhonen. Kuntaliitto.
- Lapsiasiavaltuutetun sivusto www.lapsiasia.fi
- Lastensuojelulaki 417/2007 (muutoksia tehty 2010-2013)
- Lastensuojelija -Sirkka Rousun asiantuntijablogi <http://lastensuojelija.blogspot.com>
- Nuorten ystävät/sijaishuoltopalvelut <http://www.nuortenystavat.fi/palvelut/lastensuojelupalvelut/sijaishuoltopalvelut>
- Pesäpuu, lastensuojelun erityisosaamisen keskus www.pesapuu.fi
- Perhehoitoliitto www.perhehoitoliitto.fi
- Pelastakaa Lapset www.pelastakaalapset.fi
- Pekkarinen Elina 2011. Lastensuojelun tieto ja tutkimus. Asiantuntijoiden näkökulma. Nuorisotutkimusverkosto. ks. myös Elina Pekkarisen haastattelu www.emmaelias.fi/munperhe
- Perhehoidon kehittäminen 2010. Lainsäädännön muutostarpeet perhehoidossa. Perhehoidon valtakunnallisen toimintaohjelman ja lainsäädännön kehittämistyöryhmän väliraportti. STM 2010:15.
- Puustinen-Korhonen Aila & Pösö Tarja 2010. Toteutuuko lapsen oikeus pysyviin kasvuolosuhteisiin? Puheenvuoro lastensuojelun vaikuttavuudesta. Lapsiasiavaltuutettu, Kuntaliitto 2010. [http://www.lskl.fi/files/299/Toteutuuko_lapsen_oikeus_pysyviin_kasvuolosuhteisiin .pdf](http://www.lskl.fi/files/299/Toteutuuko_lapsen_oikeus_pysyviin_kasvuolosuhteisiin.pdf)
- Rousu Sirkka 2007. Lastensuojelun tuloksellisuuden arviointi. Näkymätön tuloksellisuus näkyväksi. Tampereen yliopisto, Väitöskirja.
- Suojele unelmia, vaali toivoa. Nuorten suositukset lastensuojelun ja sijaishuollon laadun kehittämiseksi. Pipsa Varjo, Johanna Barkman, Johanna Kiili, Marko Nikkanen, Mikko Oranen & Jaana Tervo. Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisuja 2012:6. <http://www.lapsiasia.fi/julkaisut/julkaisu/-/view/1827616>
- Teir Pirkko. Sijaisperheäidin haastattelu 2014. www.emmaelias.fi/munperhe.com
- THL Lastensuojelu 2012 Tilastoraportti. http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/aiheittain/lasten_sosiaalipalvelut/lastensuojelu
- Toimiva lastensuojelu 2013. Aulikki Kananojan lastensuojelun selvitysryhmän loppuraportti. STM 2013:19. <http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/julkaisu/1858918>

- Toimiva lastensuojelu. Lastensuojelun kehittämisen toimenpiteet -tilannekatsaus tammikuu 2014. http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=122757&name=DLFE-28605.pdf
- Uskomme sinuun -usko sinäkin julkaistu http://www.lskl.fi/keskusliitto/mita_teemme/lapsi-ja_perhekohtainen_lastensuojelu/uskomme_sinuun_-_usko_sinakin
- Valvira -> lastensuojelun ympärivuorokautinen hoito ja kasvatusta. Valvontaohjelma 2012-2014. http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/valvontaohjelmat/sosiaali-ja_terveydenhuolto/lasten_hoito_ja_kasvatusta
- Vanhemmuus voi kukkia huostaanoton jälkeen - Voikukkia-hanke www.voikukkia.fi
- Välivaara Christine 2010. Sijaisvanhempi ja sijoitetun lapsen tunteet. Viikko sijaisperheen arkea päiväkirjojen valossa. Pesäpuu.ry. <http://verkkokauppa.pesapuu.fi/tuote/66/sijaisvanhempi-ja-sijoitetun-lapsen-tunteet-viikko-sijai>

Mun perhe -elokuvien asiantuntijahaastatteluissa keskustellaan perheistä, vanhemmuudesta ja kunkin elokuvateeman perheen yhteiskunnallisesta asemasta. Dokumenttielokuvien vanhemmat kuvaavat omissa haastatteluissaan vanhemmuutta, kasvatusta ja arjen haasteita.

Tekstin laatija: Sirkka Rousu.

Tausta-aineistoa lastensuojelusta ja sijaisperhetyöstä ovat tuottaneet ylemmän amk-tutkinnon opiskelijat Milla Brunou-Laurila, Heine Rosenberg ja Sonja Snellman (Metropolia AMK).